

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

KIHU

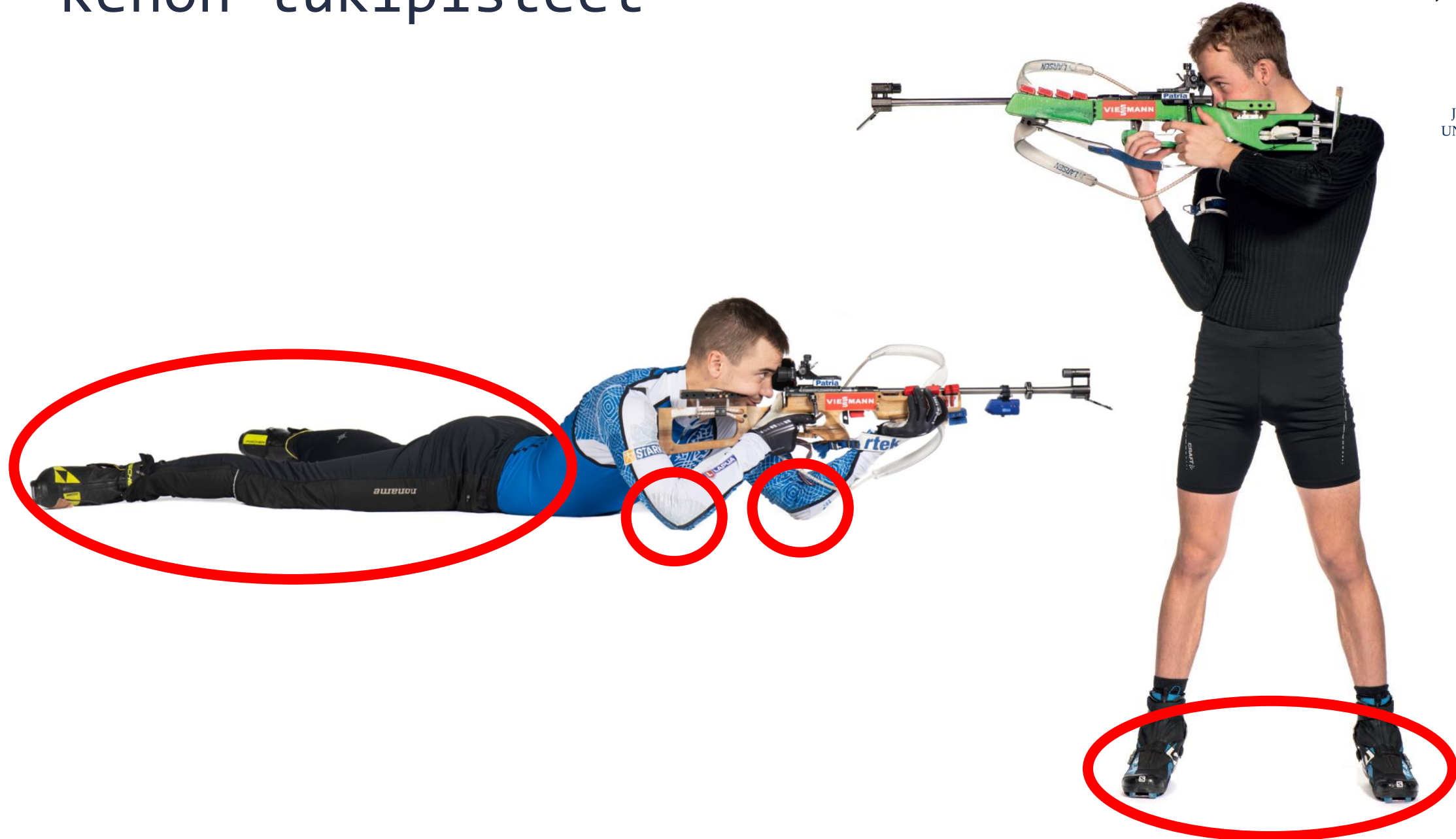
Finnish Institute of
High Performance Sport

Testauksen mahdollisuudet ampumahiihtäjän aseeseen ja ampuma-asennon säätöjen sekä ammuntatekniikan optimoinnissa

Miika Köykkä, LitM (väit.), urheilu biomekaniikan asiantuntija

Kuntotestauspäivät, 25.4.2026, Vuokatti

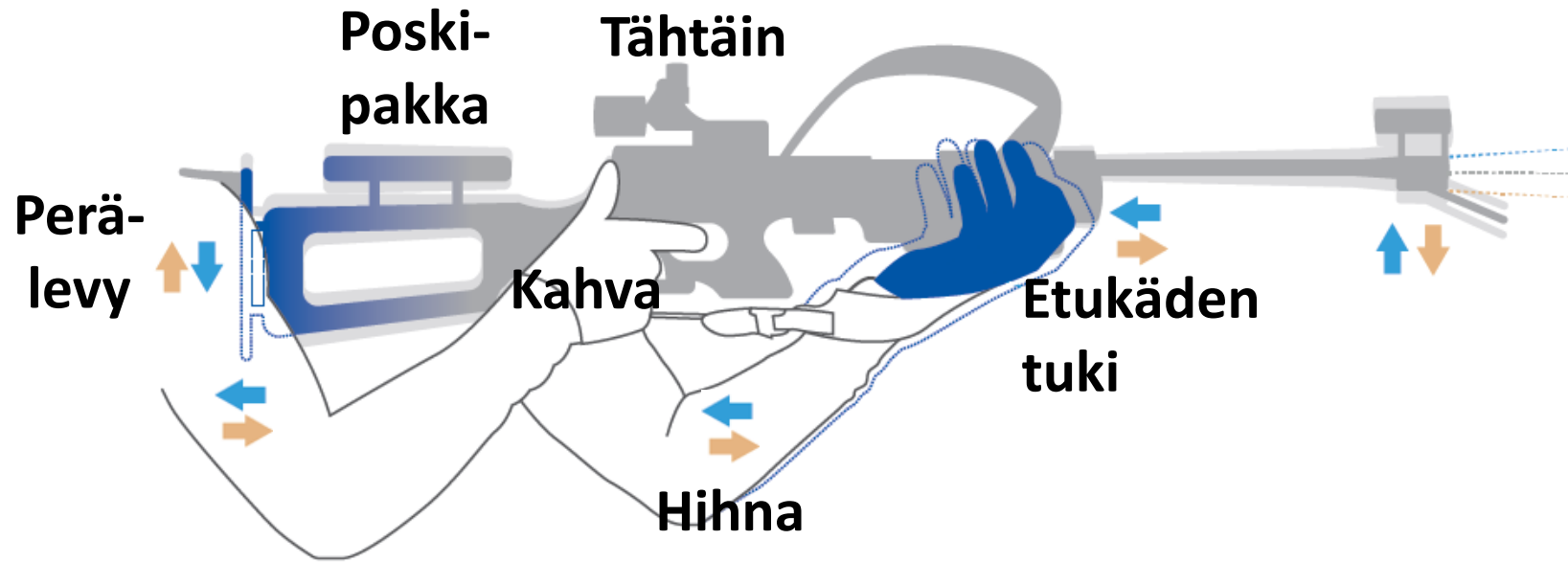
Kehon tukipisteet

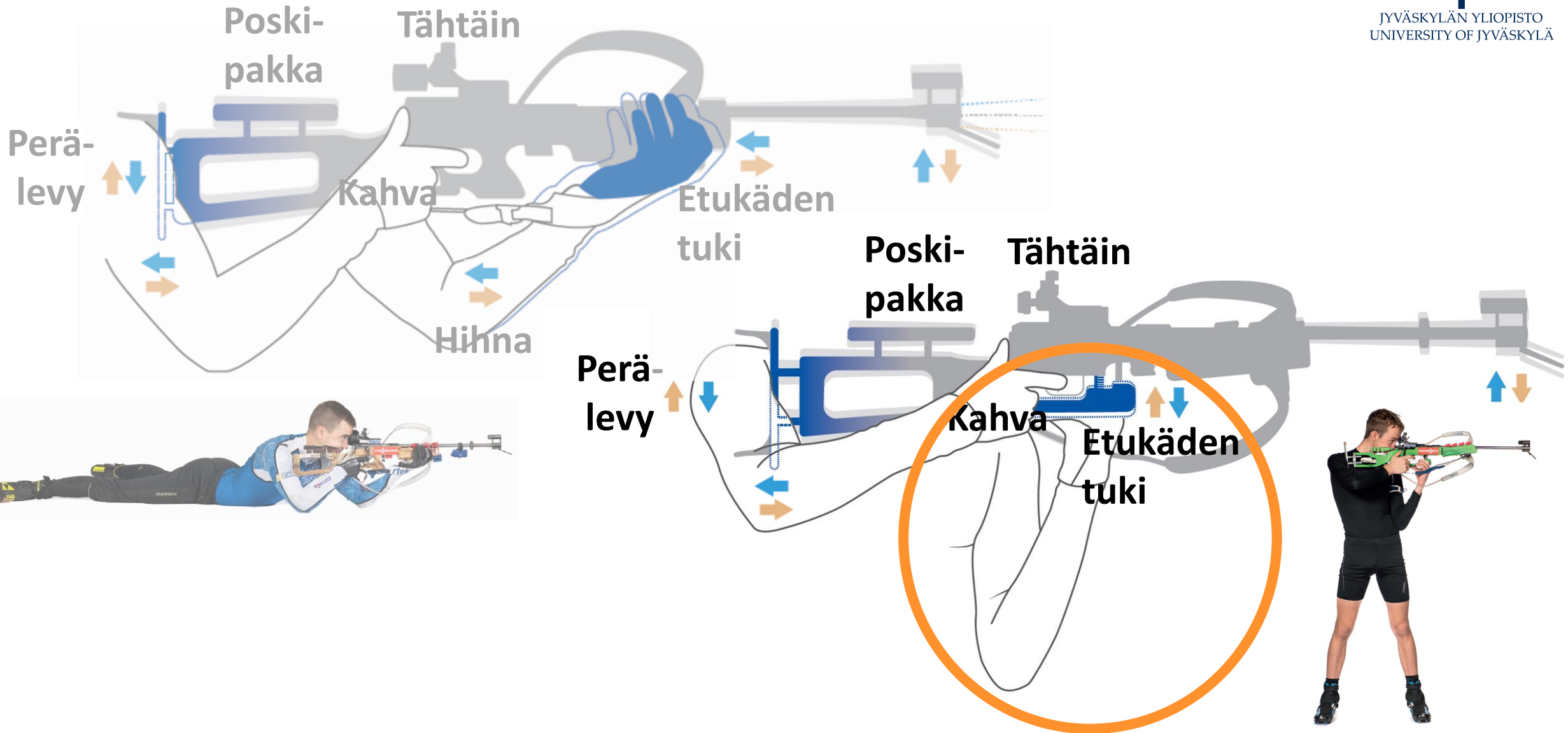
Aseen ja vartalon väliset kontaktit

Paljon säätömahdollisuuksia

Paljon säätömahdollisuuksia

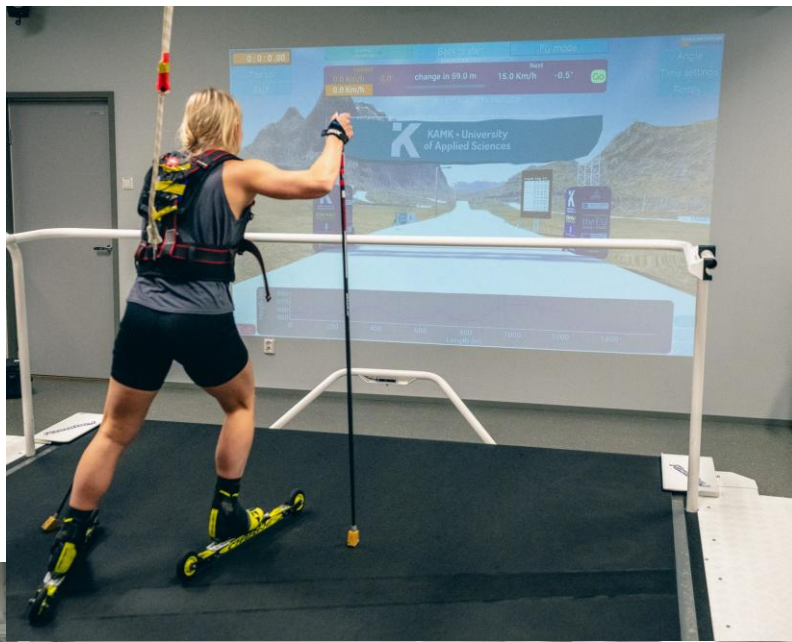

Vuokatin testausympäristöt

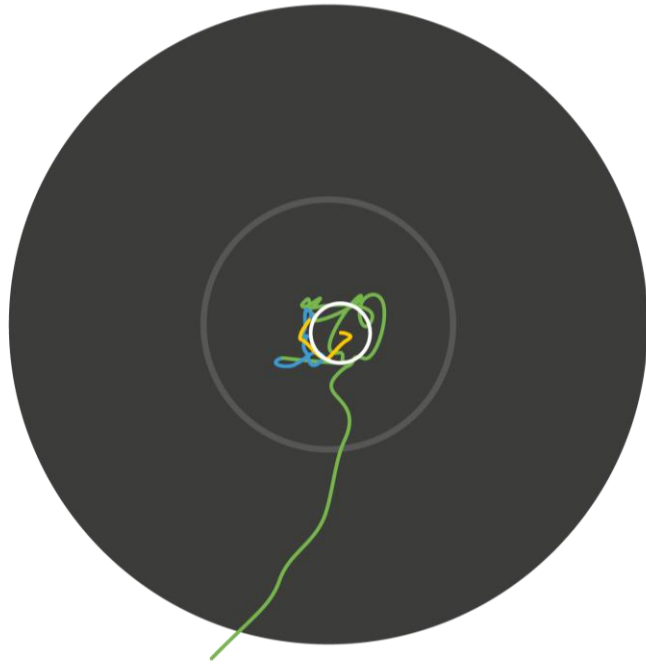
KIHU

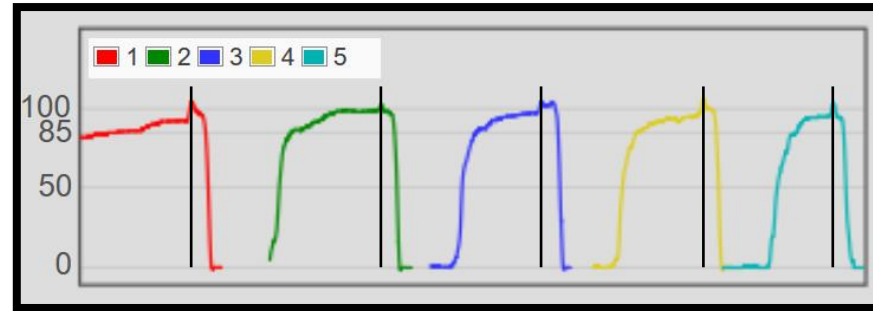
JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

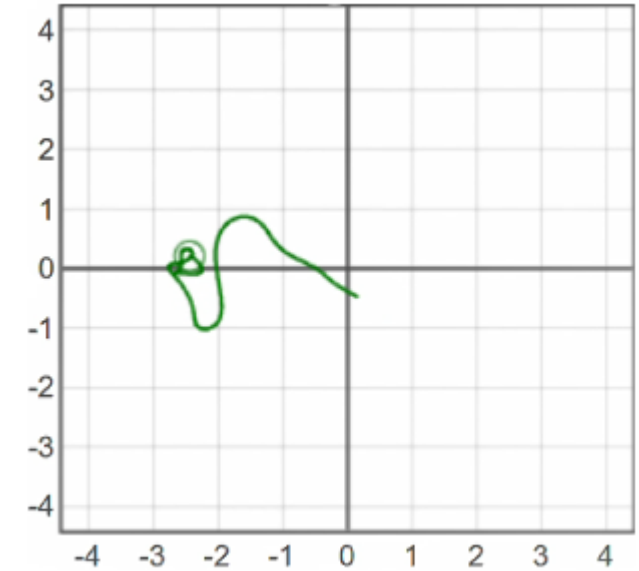
Mitä mitataan?

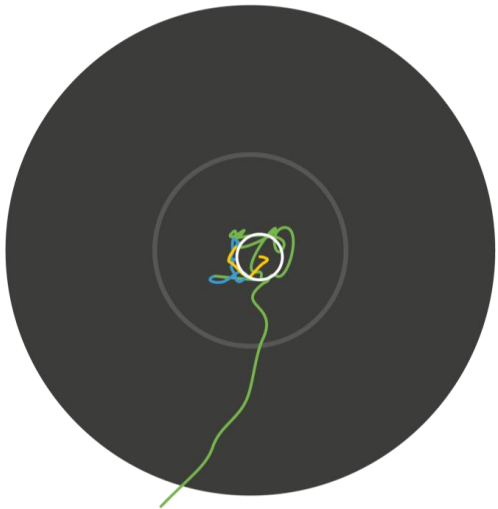
Tähtäyspisteen liike

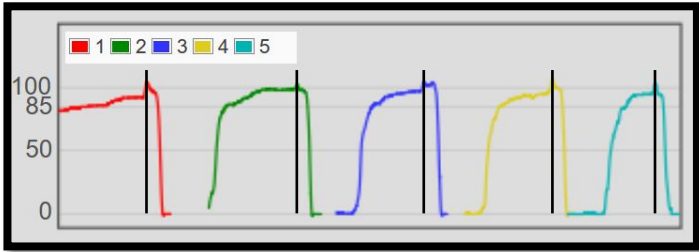
Liipaisuvoima

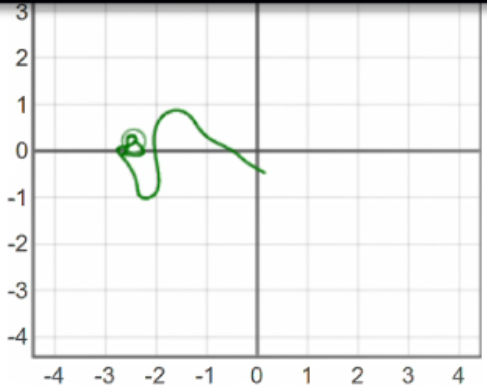
Asennon kontrollointi
ja painojakauma

Tähtäyspisteen liike

Liipaisuvoima

Asennon kontrollointi ja painojakauma

Testit

PITOTESTI

- 4 x 45-s ampuma-asennossa
 - Pidot 2 x 10-s
 - Pidon vakaus, asennon kontrollointi

AMPUMAHIIHTOAMMUNTATESTI

Tekniikka, asennon kontrollointi, liipaisu

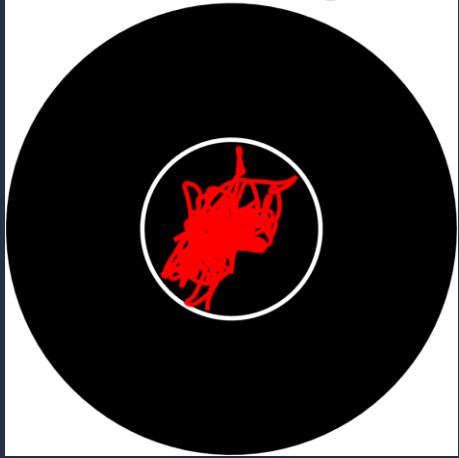
- **Levossa:** 6 x 5 ls
- **Kuormituksessa:** Väh. 2 x 5 ls / tehoalue

- Staattinen pito ja asennon vakaus
 - Aseen säädöt ja asennon optimointi
 - Perusteet hyvälle ammuntatekniikalle

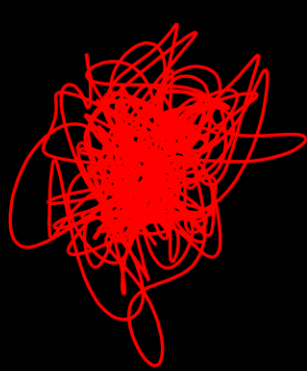
- Tekniikan
 - taitotaso
 - toistettavuus
 - opettaminen
- Asennon optimointi (sarja-ammuntaan)
- Erot lepo vs rasitus

PITO

Aiming

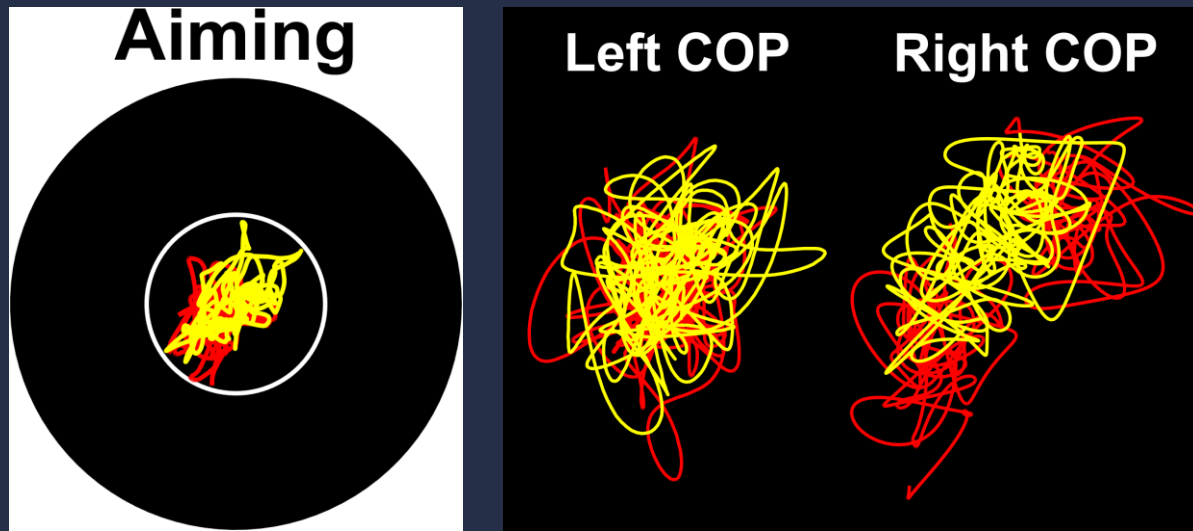
Left COP

Right COP

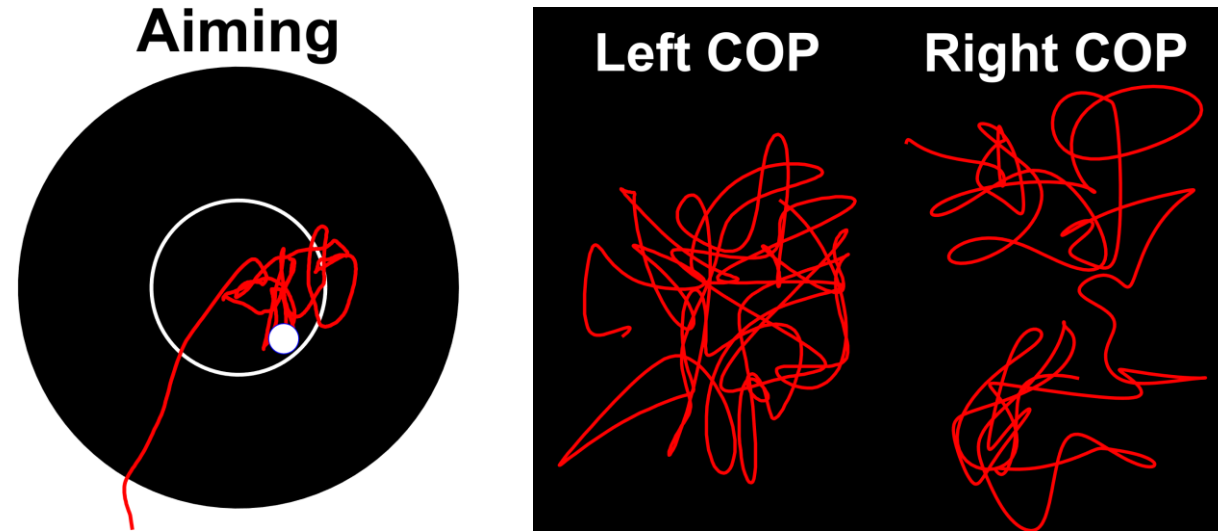

PITO

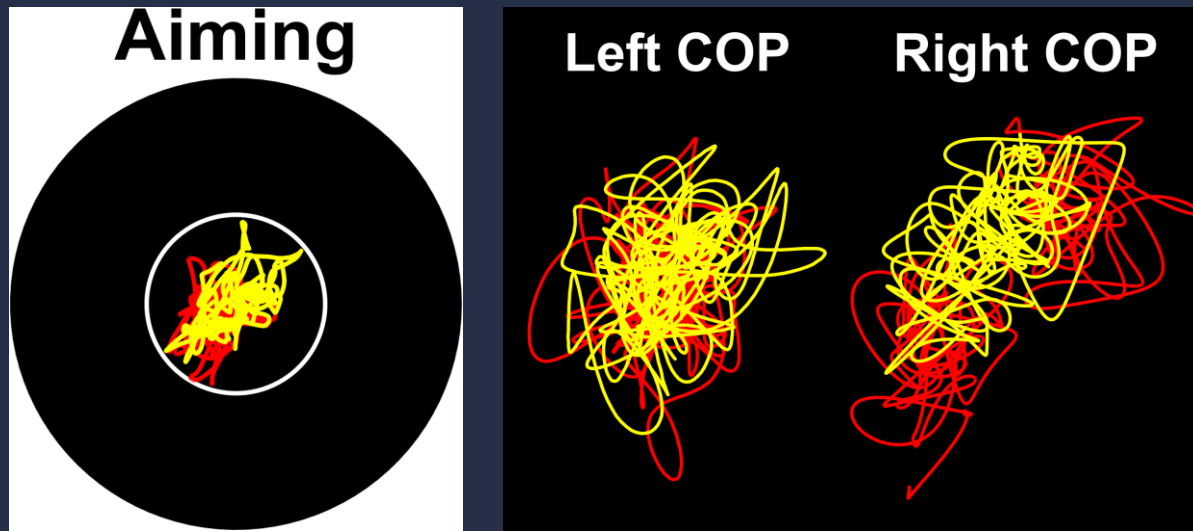

Vakain 5 s pitojaksoista

AMPUMAHIIHTOAMMUNTA

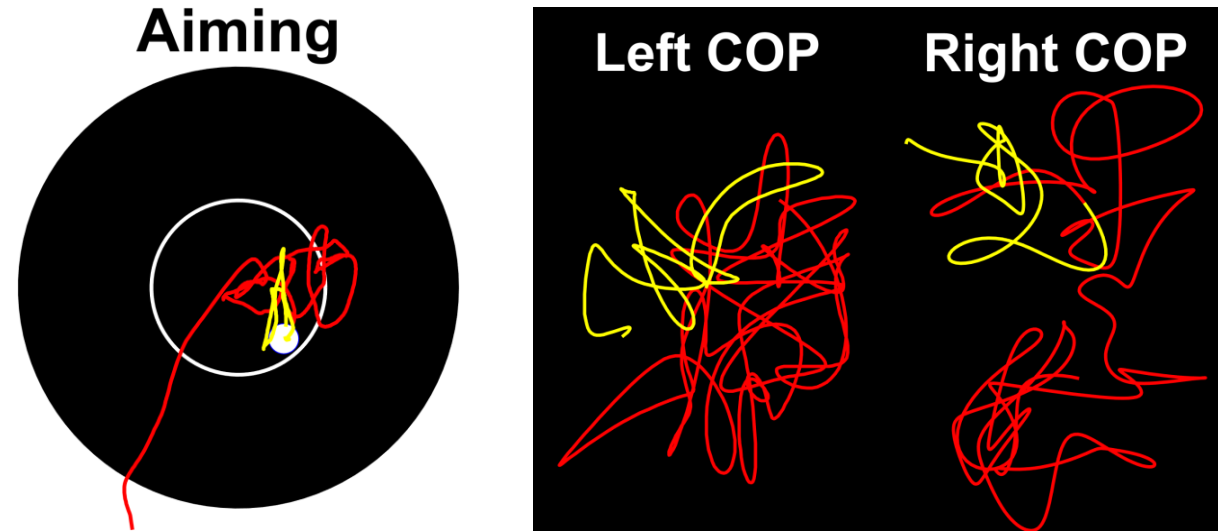

PITO

Vakain 5 s pitojaksoista

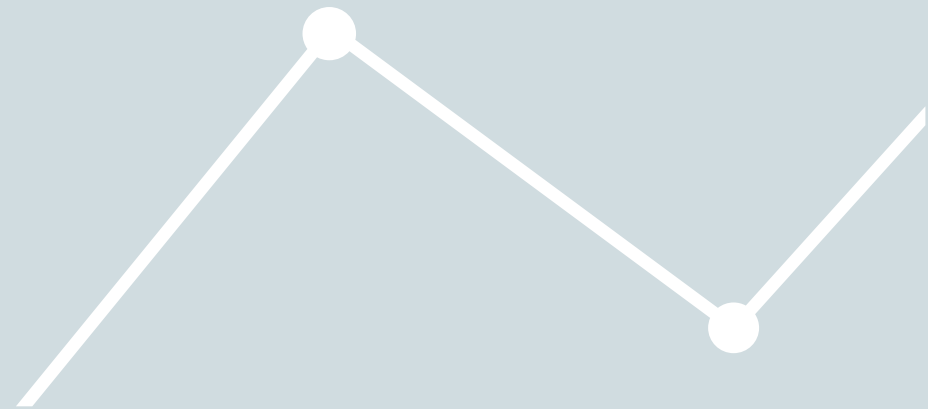
AMPUMAHIIHTOAMMUNTA

Viimeinen 0.6 s ennen laukausta

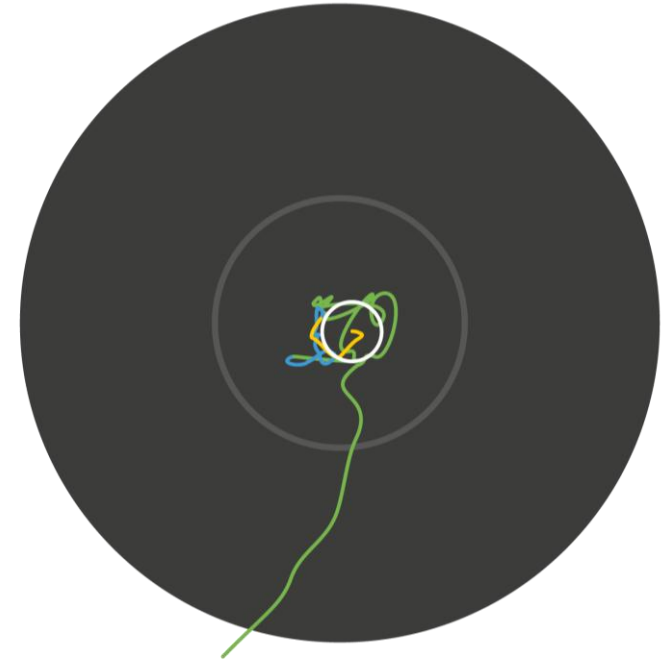
Mitä testeistä saa
ja mitä sitten?

Pidon vakaus

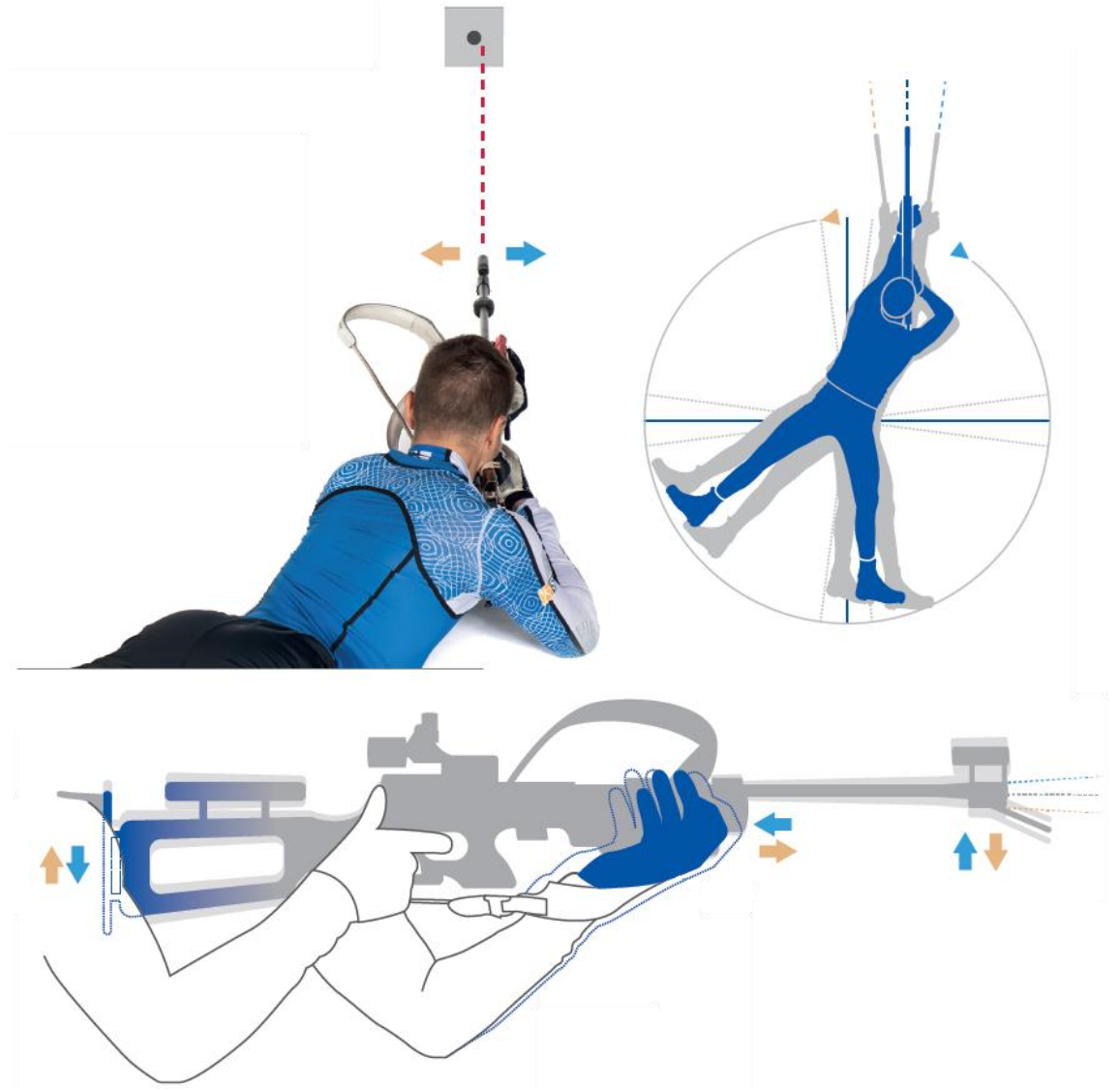
- Tähtäyspisteen...
 - vaakahajonta (**DevX**)
 - pystyhajonta (**DevY**)
 - nopeus (**MV**)
 - pitoalueen pinta-ala (**CEA**)

ammunta: viimeisen 0.6 s aikana ennen laukausta
staattinen pito: 5 s vakain jakso

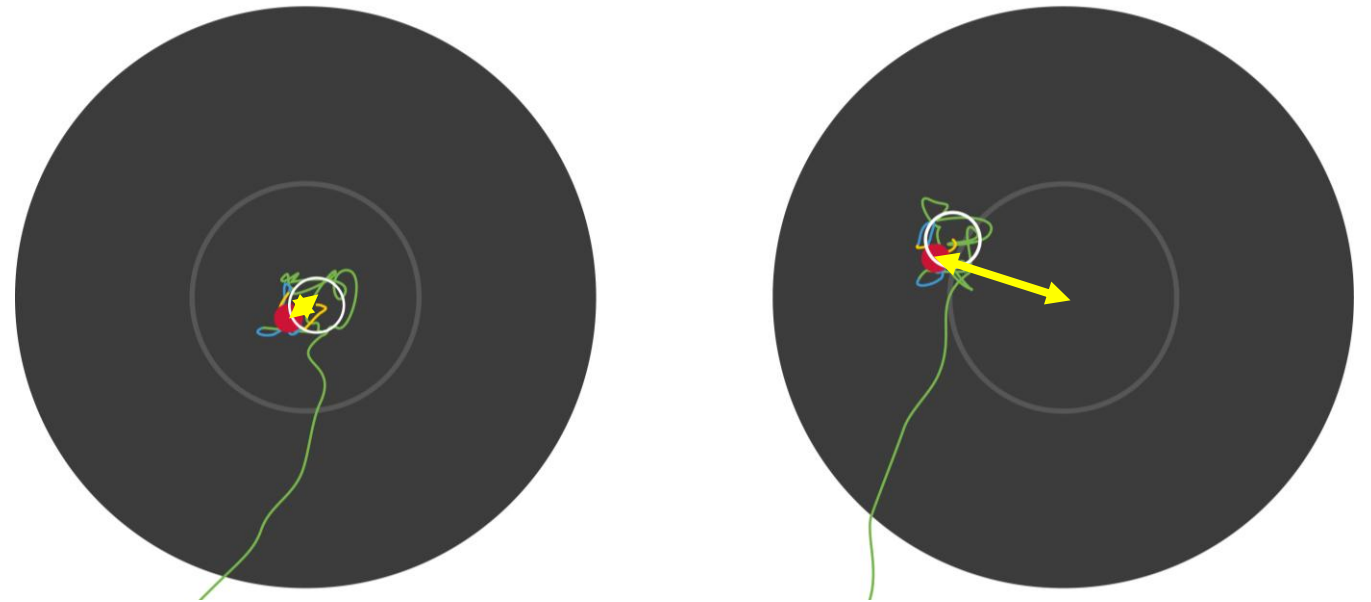
Pidon vakaus

- Rento ja vakaa ampuma-asento
 - luonnollinen tähtäyspiste taulussa

Tähtäyksen tarkkuus

- Tähtäyksen keskimääräinen sijainti viimeisen 0.6 s aikana = tähtäyksen painopiste, **COG**

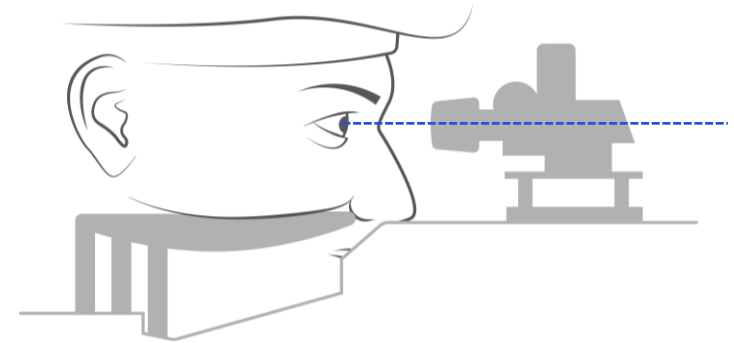

COG_{dist} kuvaa tämän pisteen etäisyyttä keskeltä

Tähtäyksen tarkkuus

Tähtäinsymmetria (silmä, takatähtäin, etutähtäin)

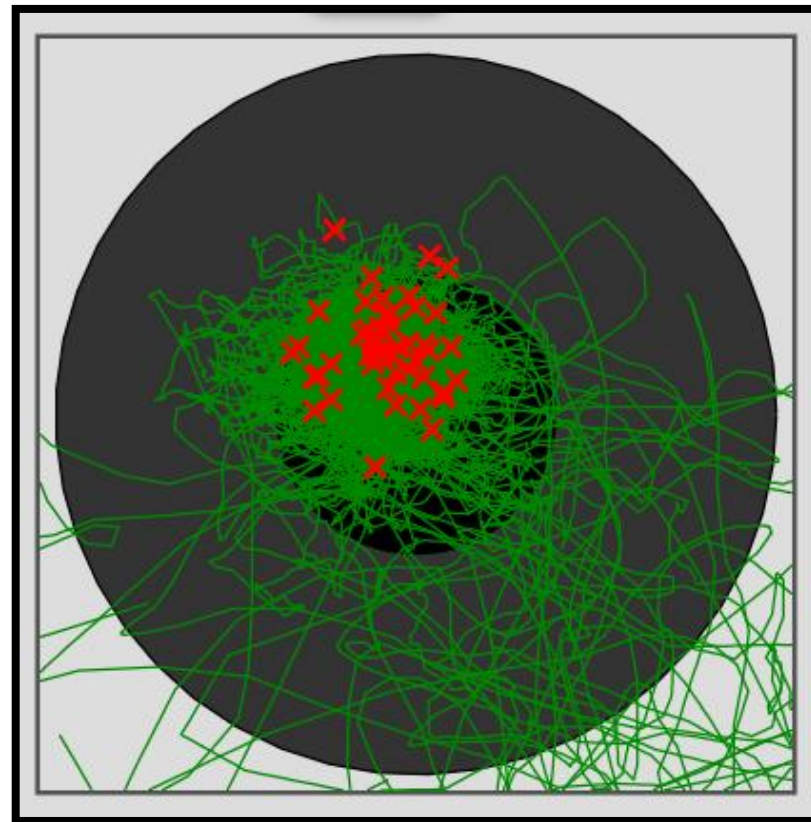
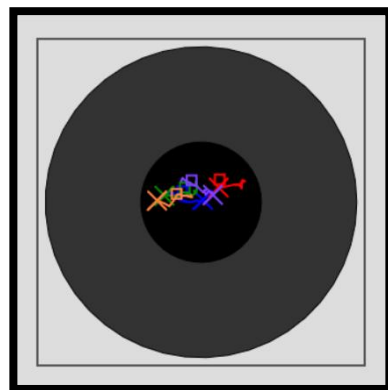
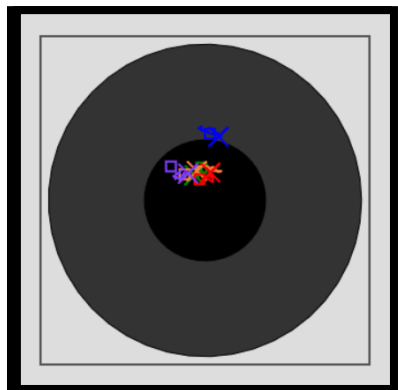
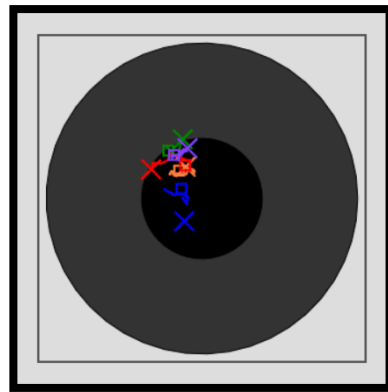
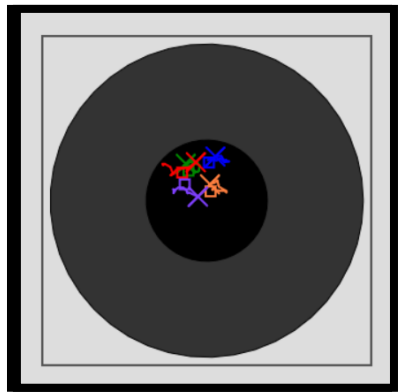
- Pään ja posken sijainti ja asento suhteessa tähtäimiin
 - Säännönmukainen silmän sijainti ja asento

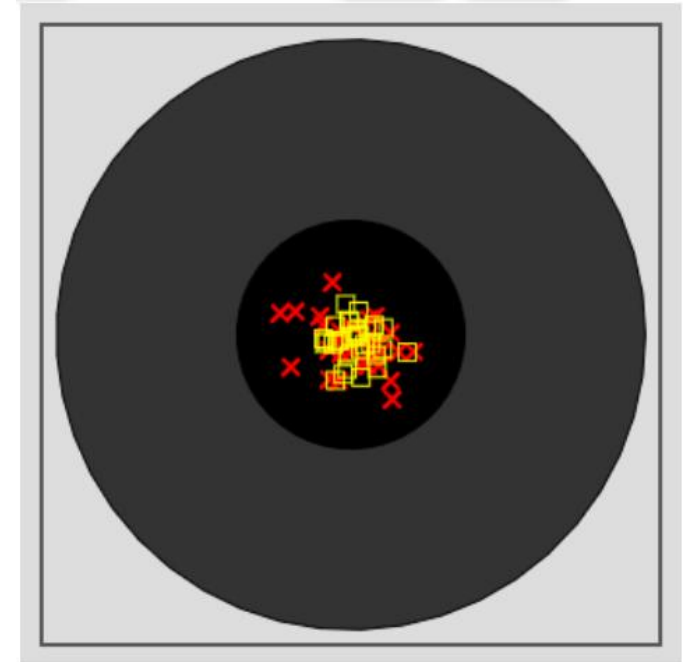
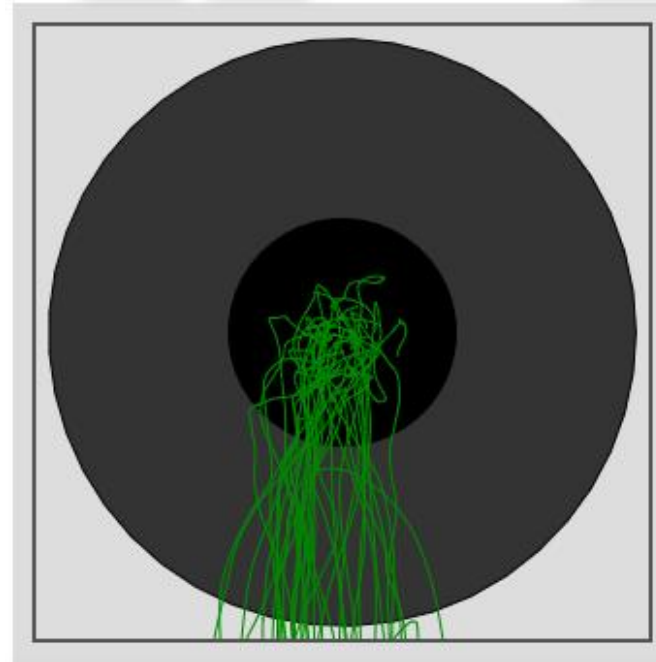
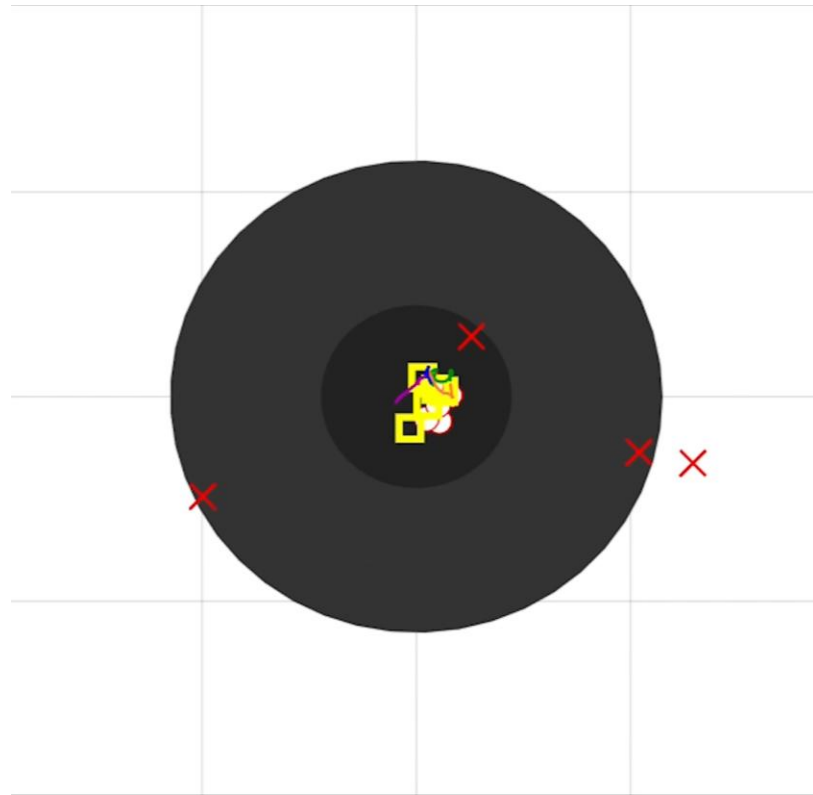
Tähtäyksen tarkkuus

- Toistettavuus on tärkeää

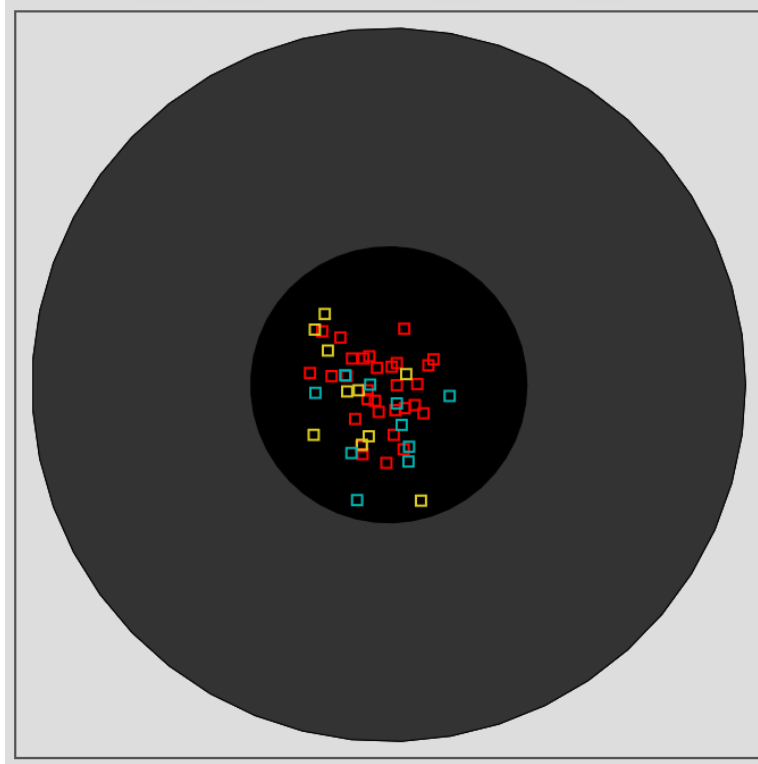
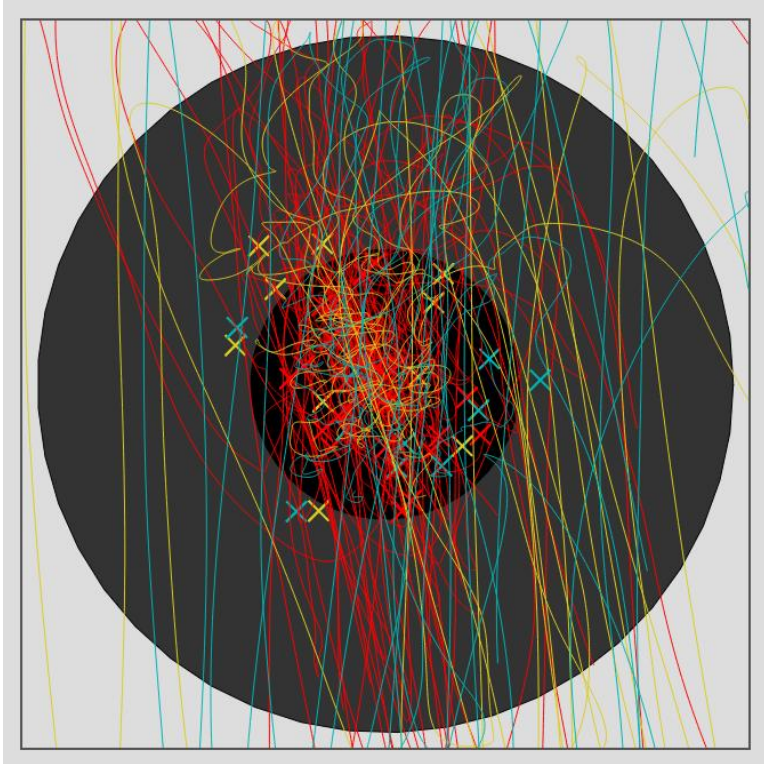

Tämän toistettavuus?

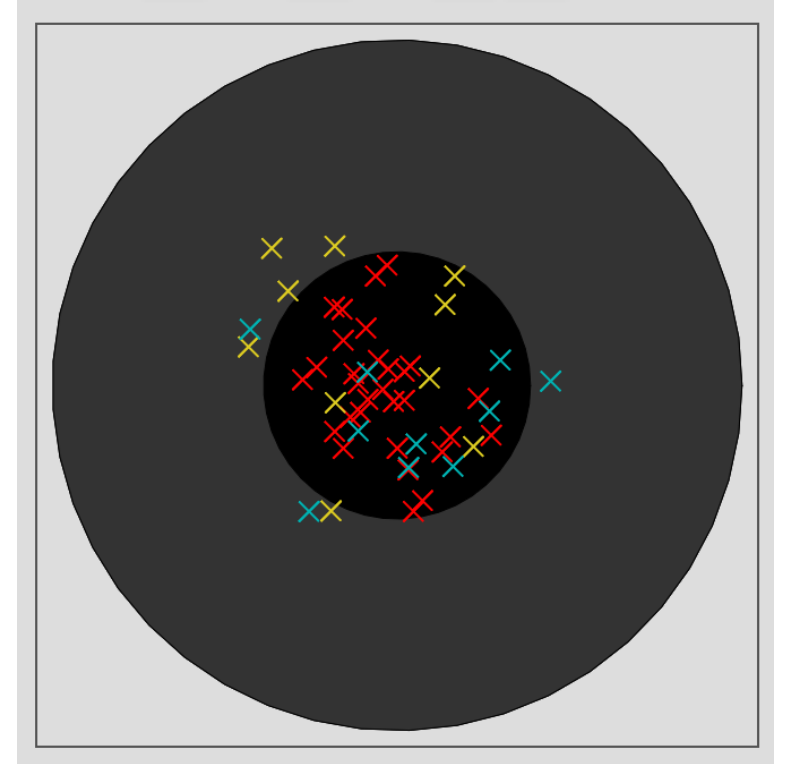
Samankaltainen lähestyminen hengityksen avulla tuo toistettavuutta

Samankaltaisuuden puute

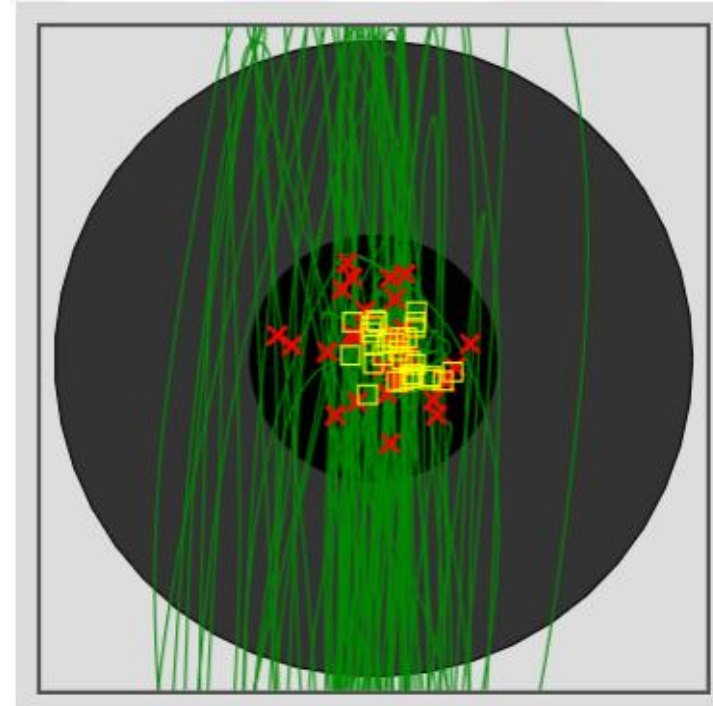
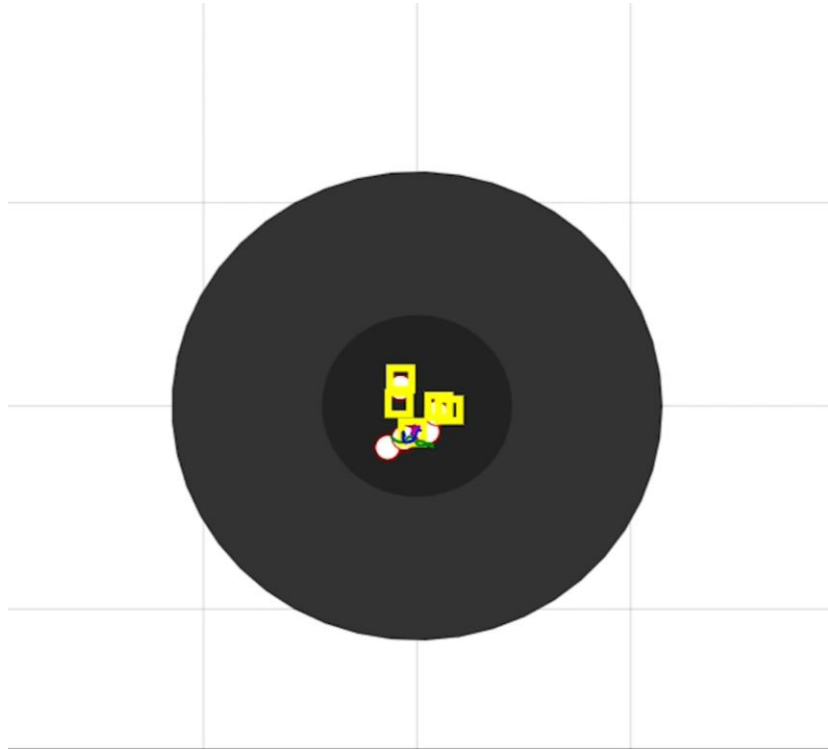

Tähtäyksen painopisteet
(COG)

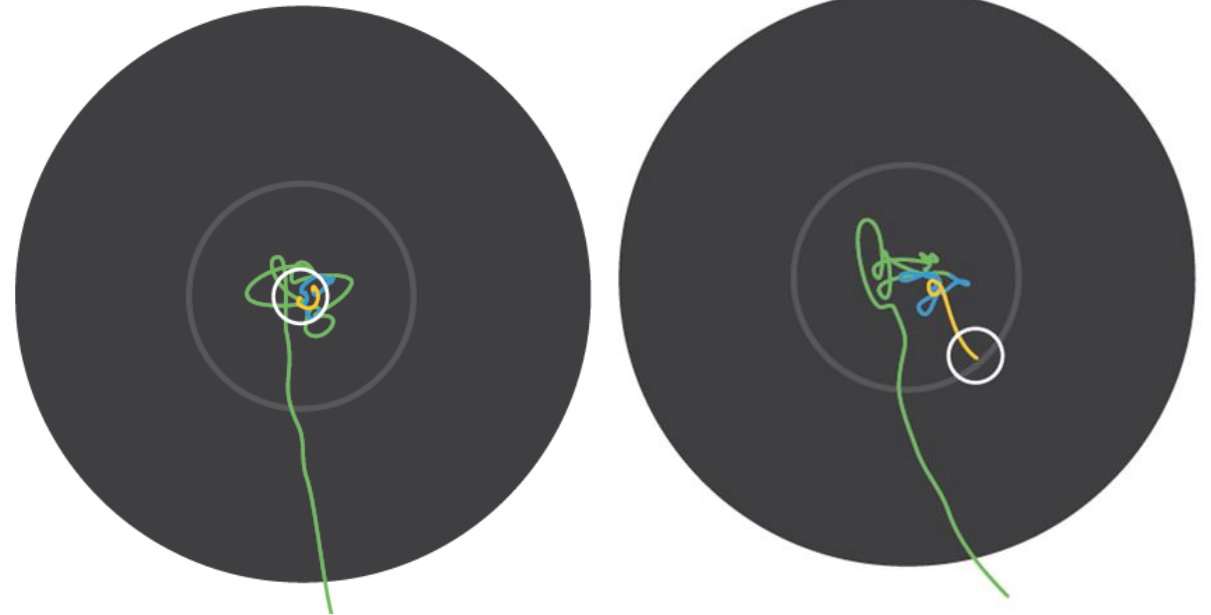
Osumat

Kahdella välihengityksellä enemmän aikaa hyvän rutinin toistamiseen

Liipaisutekniikka – liipaisun puhtaus

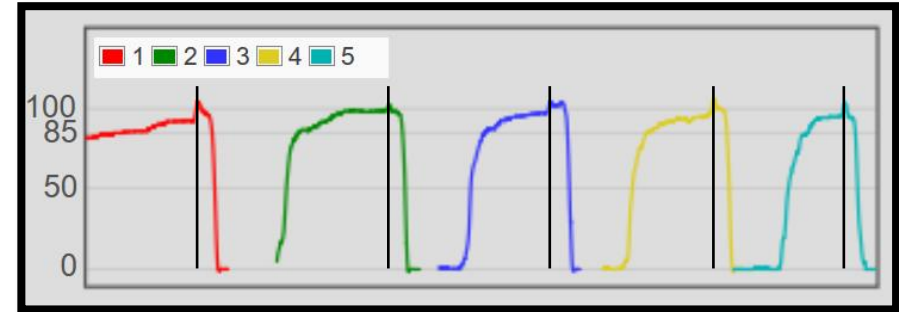
- **Makuu:**
osuman etäisyys tähtäyksen
painopisteestä viimeisen 0.6 s ajalta
(COG2Hit)
- **Makuu ja pysty:**
tähtäyspisteen nopeus
 - 0.6-0.0 s ja 0.2-0.0 s ennen liipaisua
 - Nopeus $0.2 \leq 0.6 \rightarrow$ puhdas liipaisu
 - Nopeus $0.2 > 0.6 \rightarrow$ epäpuhdas liipaisu

Liipaisutekniikka – liipaisuvoima

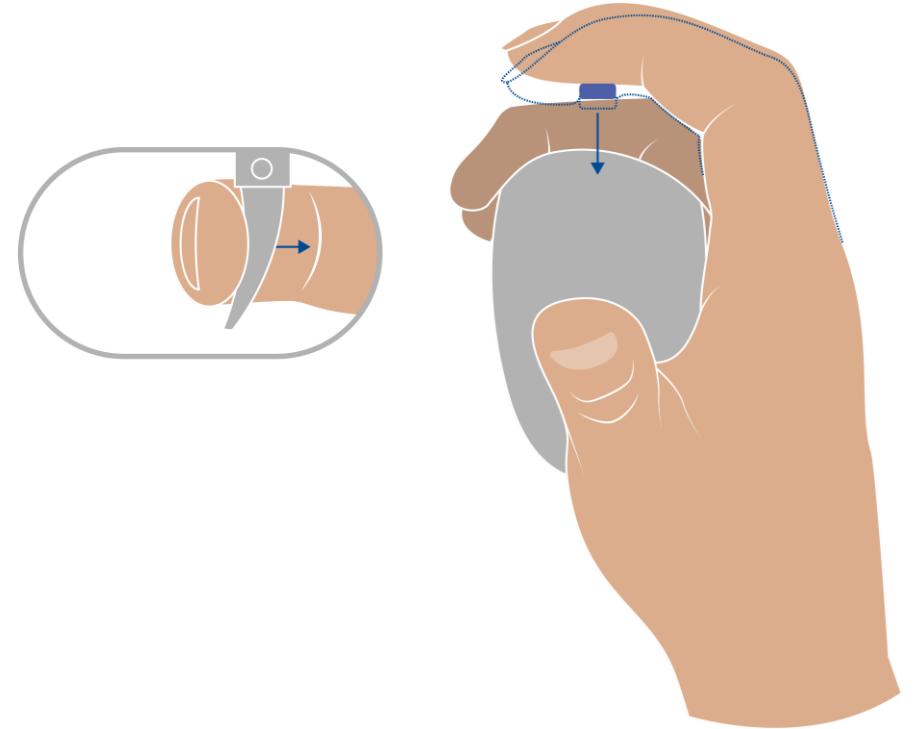
- Hae korkea taso, kun laitat sormen liipaisimelle
- Pidä vakaana tähtäyksen ajan
- Purista vain sen verran, että laukeaa

Laukeamiskynnyksen tunnistaminen!

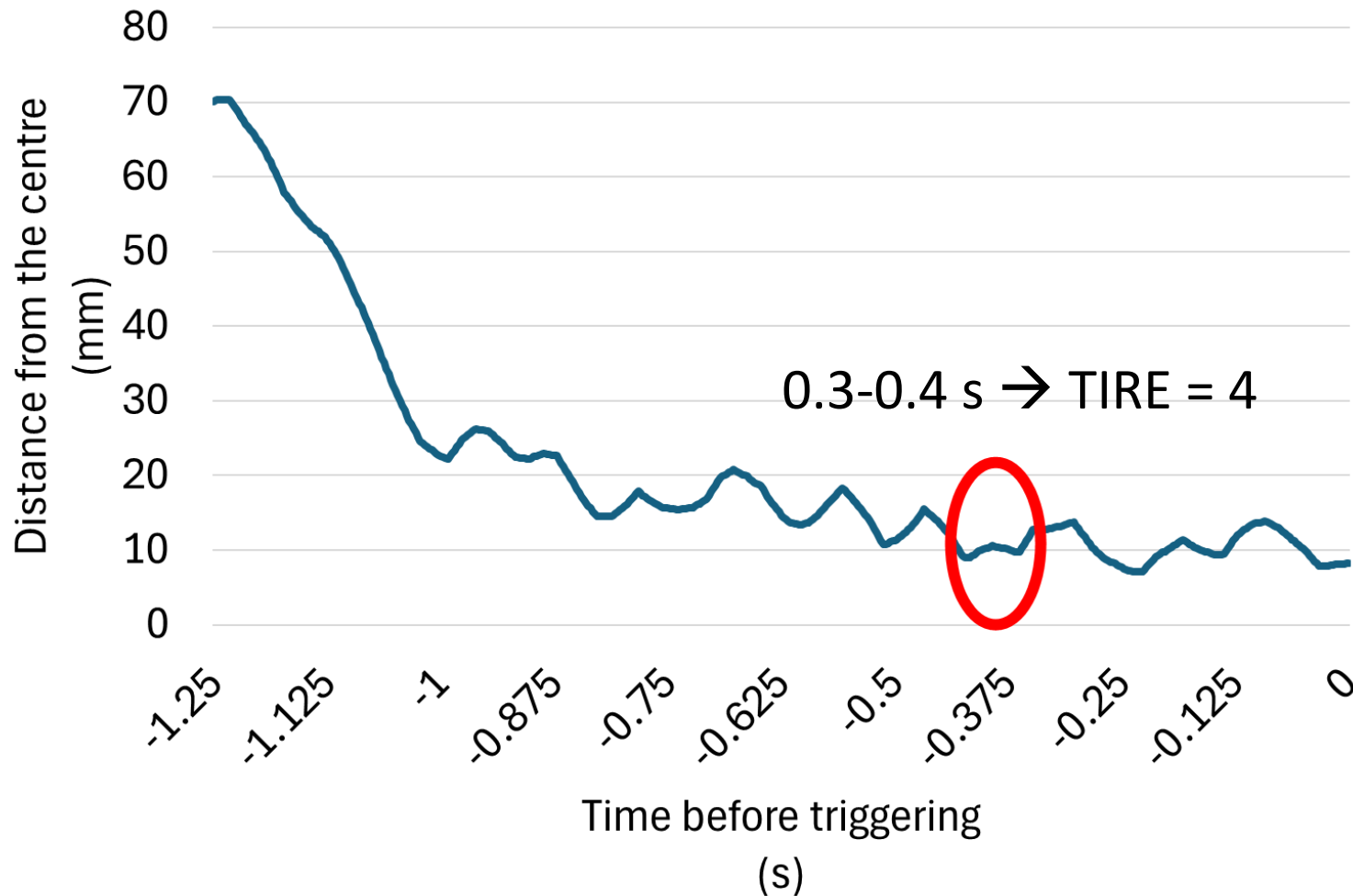

Liipaisutekniikka

- Sormen asettelun tulee mahdollistaa veto suoraan taakse
- Napakka ote kahvasta - liipaisu etusormella
- Hallittu lähestyminen (pito ja liikekontrolli)!

Liipaisutekniikka - liipaisun ajoitus

Aika, jolloin tähtäys oli
lähimpänä taulun keskipistettä:

6 (0.0-0.1 s) ... 1 (0.5-0.6 s)

Suurempi → parempi ajoitus

Asennon kontrollointi - COP liike pystyllä

- **Koko vartalo**

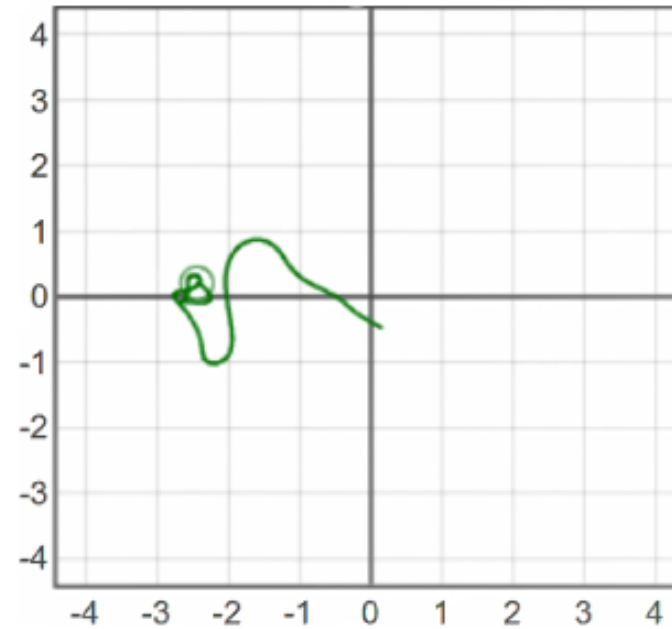
 - = lantiotason kontrolli

 - Ampumalinjan suunnassa
→ painojakauman muutokset

 - Ampumalinjaan kohtisuorasti
→ kanta-varpaat huojunta

- **Etu- ja takajalka**

 - = nilkkatason kontrolli

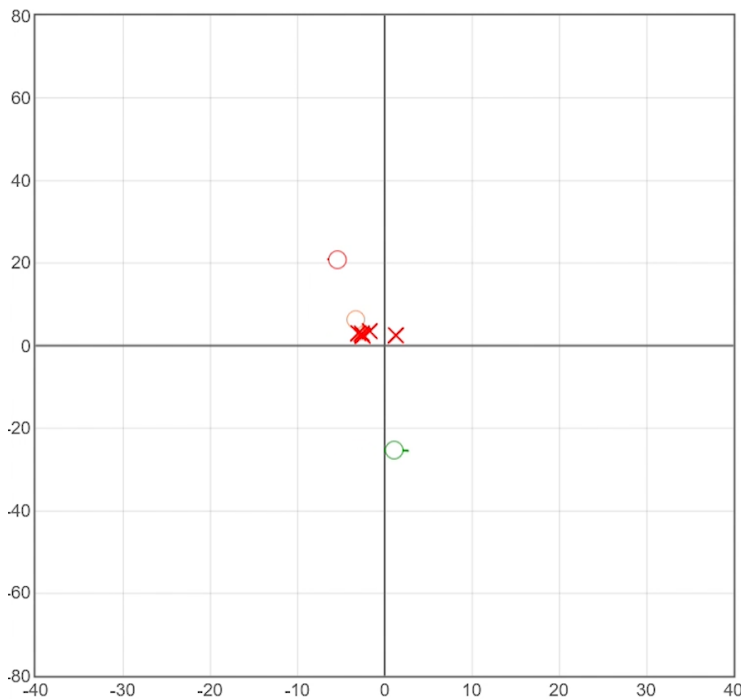

Staattisen pidon kontrolli
yhteydessä ammunnan
aikaiseen kontrolliin

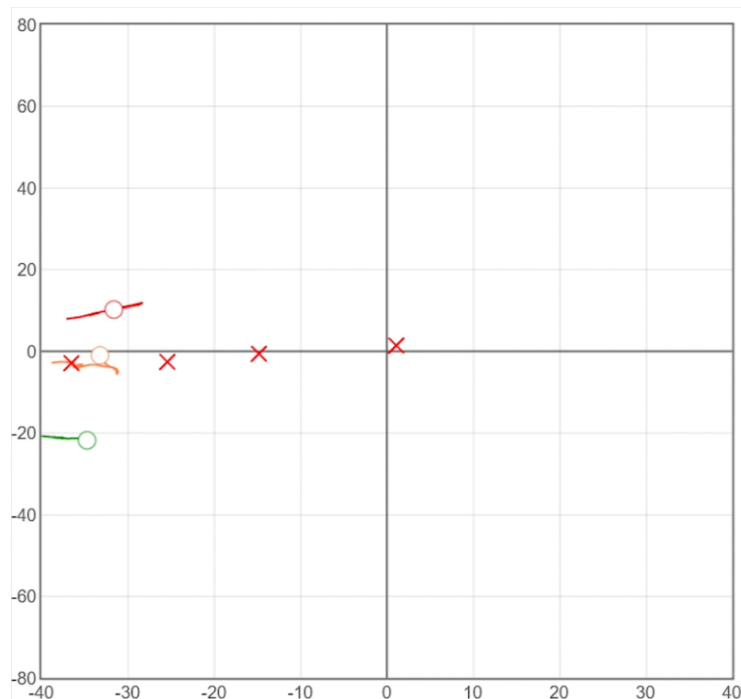

ampumalinjaan kohtisuora
(← kanta – varpaat →)

ampumalinja
(← ampuja – taulu →)

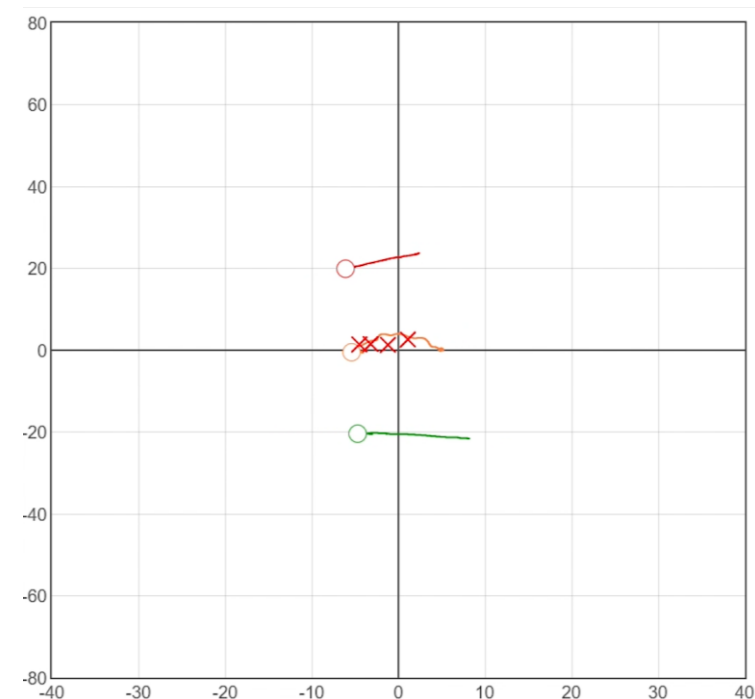
Huippu

Ongelmia:

Paljon huojuntaa

Liike sarjan sisällä kohti kantapäitä

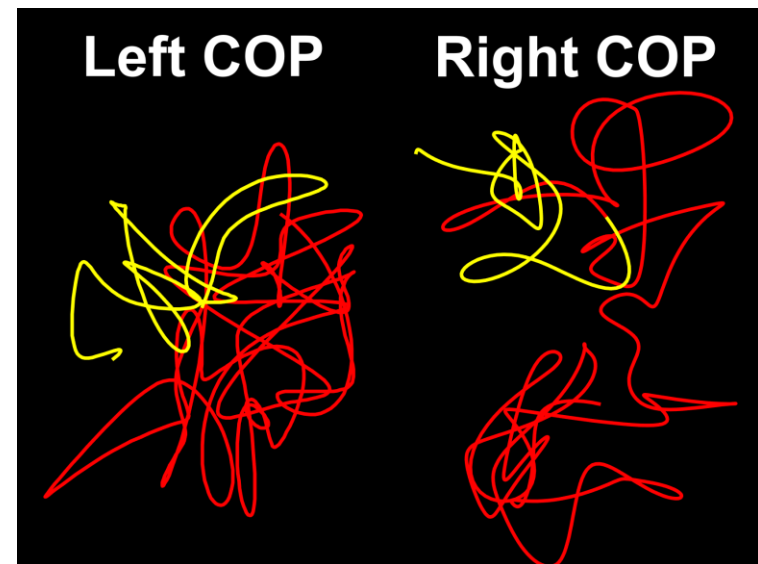
**Sama urheilija,
säätöjen jälkeen**

Asennon kontrollointi

- COP liike makuulla

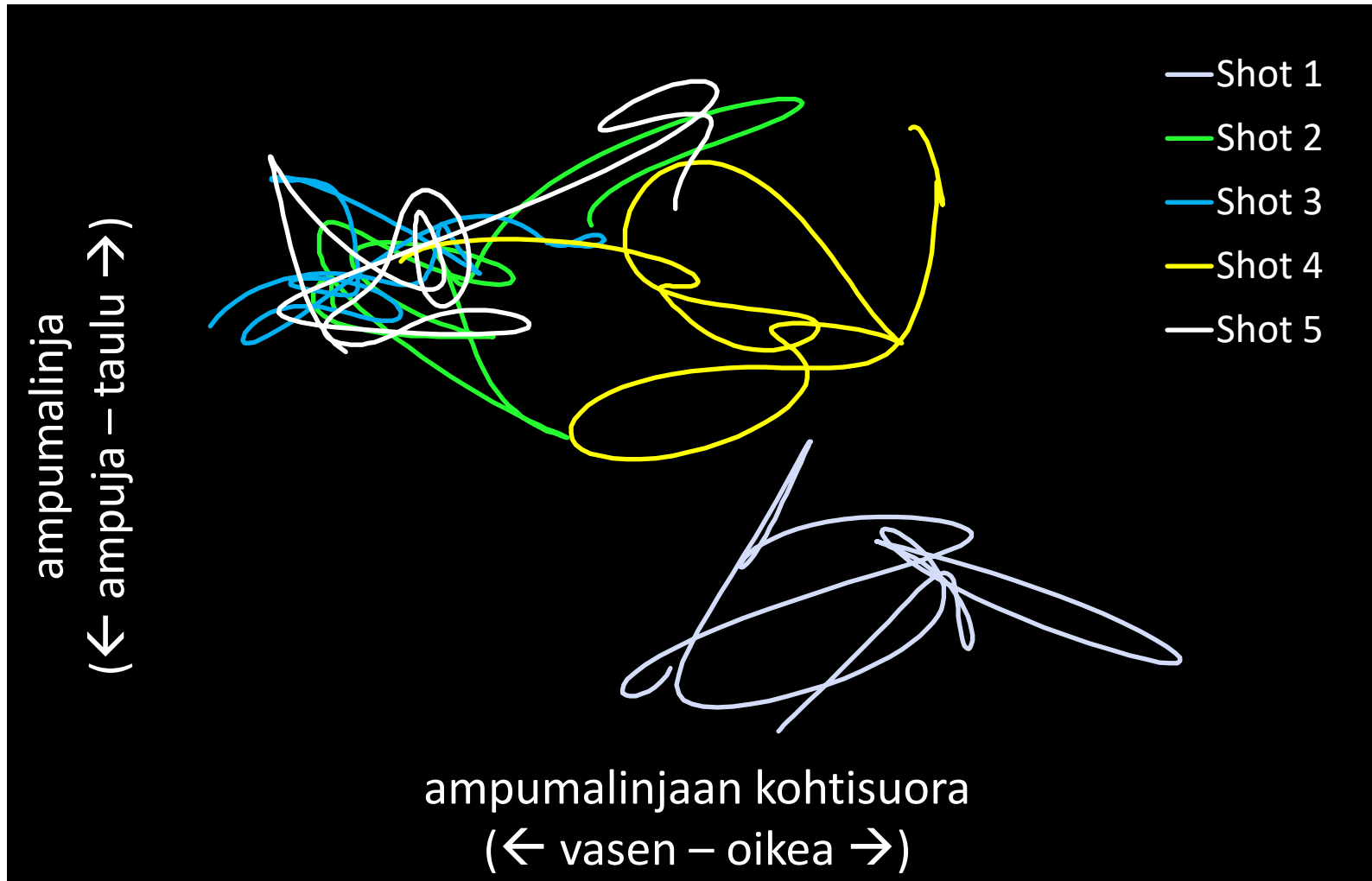
- Etukäden kontrolli yhteydessä osumatarkkuuteen ja pidon vakauteen
 - Tähtäyksen ohjaus kädellä vs vartalolla

Staattisen pidon kontrolli yhteydessä ammunnan aikaiseen kontrolliin

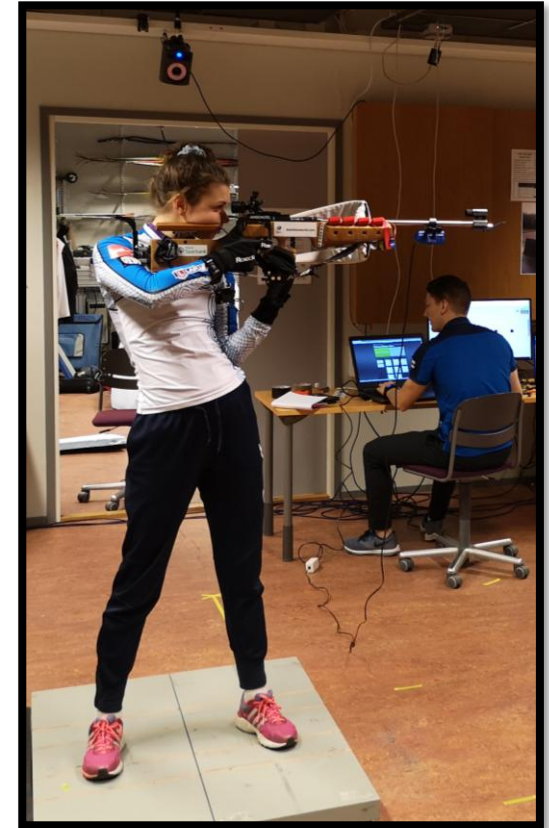
Force plates

Makuu: etukäden painekeskkipiste siirtyy eteen 1. laukauksen jälkeen

Painojakauma

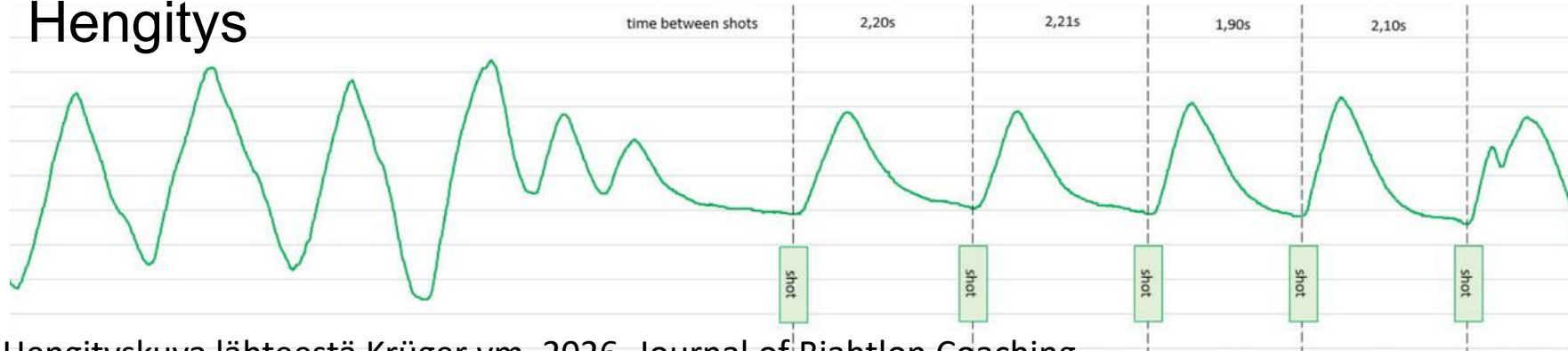
- Nojaus
 - **Makuu:** V vs O kyynärpää
 - 65-80 % etukädellä ok
 - **Pysty:** etu- vs takajalka
 - 55-60 % etujalalla ok
- Muutos
 - ...aloituslaukauksissa / pitosuoritusten välillä
 - luonnollinen tähtäyspiste vaihtelee
 - ...sarjan sisällä
 - asento kallistuu

Tulevaisuuden kehityssuuntia?

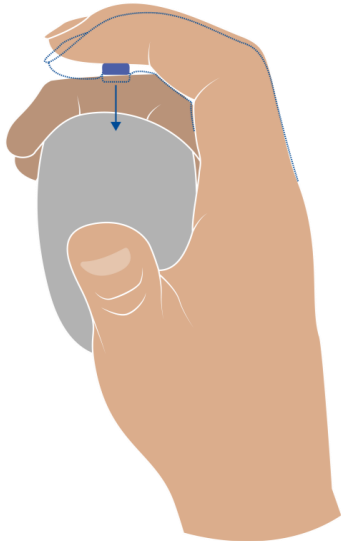

Hengitys

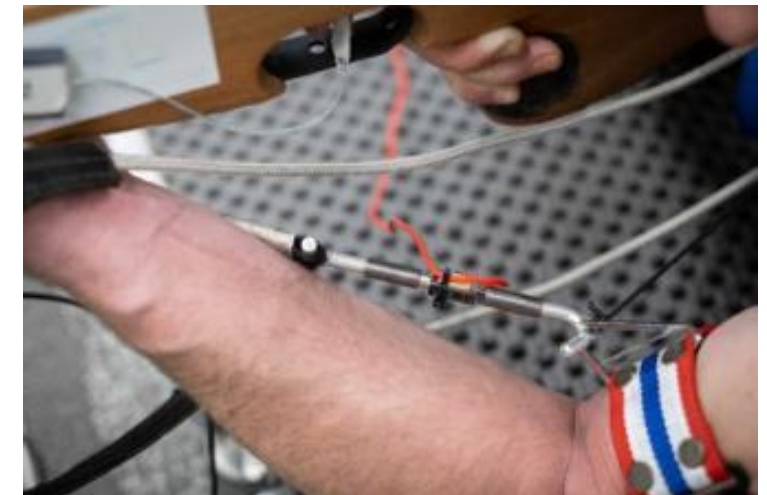

Hengityskuva lähteestä Krüger ym. 2026, Journal of Biathlon Coaching

Kahvan puristus

Perä- ja hihnavoima

Perä- ja hihnavoimakuvat Gerold Sattleckerin esityksestä

Lopulta kyse on siitä, että hiihtää
ampumapaikalle haukkoen henkeä ja
yrittää vakuuttaa aseelle kaiken
olevan samoin kuin kohdistuksessa

